

HRVATSKI glasnik

Godina XXI, broj 10

10. ožujka 2011.

cijena 100 Ft

Članice domaćega KUD-a „Vodenica”
na Rackome prelu u Baćinu

„Glasnikov tjedan”

Komentar

Dobrovoljno odricanje čovjekov je izbor

Završilo se razdoblje veselja, karnevala, zabava, i u našim se novinama moglo čitati dovoljno o njima, s mnogo šarenih slika, s mnoštvom raskošnih haljina i veselih lica. Lijepo su te fotografije za oči, njihovo promatranje možda i naša lica razvesele, no ja se većinom sjetim priče „Djevojčica sa žigicama”, koja kroz prozor gleda raskošnu kuću i bor, dok gladuje i smrzava se. Sve mi se čini da djevojčice iz priče ima dovoljno u svijetu, a povećava se njihov broj i u našoj zemlji. Statistike su zastrašujuće u svijetu, a i u nas. Prema podacima koje sam pronašla na internetu polovina svjetskoga stanovništva živi s manje od 2 \$, tj. manje od 400 forinti dnevno, a nasuprot tomu 0,13% svjetskoga stanovništva nadzire 25% ukupnoga svjetskoga bogatstva. Strašan je podatak da 25.000 djece dnevno umire zbog siromaštva. Danas u Europi gotovo 84 milijuna, tj. 17 posto stanovnika živi ispod praga siromaštva. Prema podacima s kraja prošle godine, u Mađarskoj živi 2,8 milijuna siromašnih, od čega su umalo 800 tisuća djeca, a od njih više od polovice živi u bijedi. Tko spada, zapravo, u skupinu siromašnih? Riječ siromaštvo najčešće se upotrebljava za nedostatak osnovnih uvjeta za život. Što su to osnovni uvjeti? Razlikuju se po uvjetima u kojima ljudi žive, no ipak najosnovnije ljudske potrebe jesu pitka voda, hrana i mjesto za spavanje, a još bih dodala osobnu higijenu. Vjerujemo ili ne, ima ljudi kojima od četiri uvjeta nedostaje više od jednog. Zanimljiv je i podatak koji je izdao FAO (Agencija Ujedinjenih naroda za hranu i poljoprivredu): u svijetu proizvodimo deset posto više hrane nego što je potrebno da se nahrane svi ljudi. Dakle ako bi hranu jednakomjerno razdijelili po svijetu, bilo bi je dovoljno za sve stanovnike planeta, zapravo nešto bi i preostalo. Upravo zbog toga je žalosno da svake godine zbog pomanjkanja hrane, koja drugdje leži i kviri se u prenatrpanim skladištima, umiru ljudi. Godina 2010. bila je Europska godina borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti. Održane su konferencije, okrugli stolovi na zadanu temu, no ne znam jesu li vidljivi rezultati, kakve su mjere poduzete. Čovjek većinom po svom iskustvu može odrediti koliko se mijenja stanje u njegovoj bližoj sredini, no ja u svojoj ne vidim baš smanjenje tog problema, dapače, ako vidim da je porastao broj nezaposlenosti u regiji, da mali poduzetnici trebaju ukinuti svoje poslovanje, onda trebam reći da se i pogoršala. Europska komisija predložila je Europsku platformu za borbu protiv siromaštva i socijalne isključenosti, koja kao dio Strategije „Evropa 2020” predviđa da do te godine 20 milijuna ljudi izađe iz statusa siromašnih. To je još vrlo daleko za one ljude koji žive u bijedi, ali zasada ne vidim koje su one mjere koje su poduzete radi rješavanja tog problema. Ipak nešto i mi sami možemo učiniti u tom pogledu, pogotovo u svojoj neposrednoj blizini: ako više pripazimo na one ljude koji žive oko nas i susreću se s problemom siromaštva. Korizma je upravo vrijeme odricanja uz osjetljivost prema drugima. A koliko je sretno dobrovoljno odricanje, najbolje zna onaj koji to nikada nije uspio probati zbog oskudice jer je dobrovoljno odricanje slobodno čovjekovo pravo, a onaj tko živi u bijedi, čak ni u tome nema pravo na slobodan izbor.

Bernadeta Blažetin

Jedna od bitnih novina o kojoj se vodila rasprava i na HDS-ovoj skupštini, bar s gledišta tjednika Hrvata u Mađarskoj, Hrvatskoga glasnika, slijedom mjera državne politike, jer se od ove godine državna potpora za njegovo izdavanje, Vladinom odlukom preko nadležnog ministarstva, daje uz potporu za djelovanje Hrvatske državne samouprave (dakle kao dio njezina proračuna) u poglavlju nazvanom potpora djelovanju HDS-a i medija je položaj Hrvatskoga glasnika u proračunu HDS-a. Iako je potpora ostala na prošlogodišnjoj razini, uz prihod od pretplate četiri milijuna forinti ostvaren u 2010. godini, te predočeni plan rada izdavača s troškovnikom, državna potpora, zaključeno je na HDS-ovoj skupštini, u potpunosti pokriva dosadašnje troškove izdavanja tjednika Hrvata u Mađarskoj, dapače iznad njih je za nekoliko milijuna (prihod od pretplate), uz činjenicu kako troškovi njegova tiskanja još uvijek odnose 40% proračuna od 35 milijuna forinti. U skladu s tim, odlukom Skupštine, potpisan je ugovor s izdavačem, Nefitnim poduzećem Croaticom, o izdavanju i djelovanju Hrvatskoga glasnika između predsjednika HDS-a Miše Heppa i ravnatelja Croatiace Čabe Horvatha. Proračun HDS-a, najvišega političkog tijela Hrvata u Mađarskoj, u 2011. godini doseže domalo 600 milijuna forinti, što ga čini iznos državne potpore za djelovanje HDS-a, državna potpora za Hrvatski glasnik,

državna potpora HDS-ovim ustanovama, te proračun santovačke škole. Nije to malo novaca. U tome je vidljivo kako značajan dio otpada na santovačku školu koji državni novac tek ide preko HDS-a kao njezina uzdržavatelja, Ured HDS-a, dok manji dio (tridesetak i nešto milijuna) ostaje za kulturne i znanstvene ustanove koje je utemeljio HDS i koje bi

preporukom Skupštine trebale od dodijeljene svote uštedjeti 10% u 2011. godini.

Ovih dana čitam kako bez kulturnih ustanova nema ni kulturne politike koja je bitan čimbenik opstanka jedne nacionalne manjine u jeziku. Čujem ovih dana kako i narodnost živi u jeziku. U strateškim ciljevima mnogih nacionalnih manjina na ovim srednjoeuropskim prostorima, pa tako i prekograničnih Mađara, bitno je očuvanje i razvoj jedinstvenoga nacionalnog kulturnog obilježja, na raznim poljima umjetnosti, kao što su književnost, glazba, film ili likovna umjetnost, kazalište, kao i značajnije izražavanje kulturnih obilježja koja su se iskazala u matici i dijaspori. Kulturne prakse nacionalnih manjina nisu dnevopolitičko pitanje jer se one mogu očuvati, unapređivati i razvijati samo onda ako postoji sustavna institucionalna skrb koja se zasniva na strategiji kojom se određuju srednjoročni i dugoročni ciljevi, čitam u Hrvatskoj riječi, tjedniku Hrvata u Vojvodini.

Branka Pavić Blažetin

Obavijest

U organizaciji Odbora za kulturu, vjerska pitanja, mladež i šport Skupštine Hrvatske državne samouprave, u subotu, 26. ožujka 2011. godine, u baranjskome Mišljenju priređuje se četvrti put zaredom Hrvatski državni malonogometni kup. Momčadi se mogu prijaviti iz šest županija i glavnoga grada. Pravilnik i prijavnice za spomenuti susret možete pronaći na web-stranici www.horvatok.hu.

Svi Hrvati ljubitelji nogometa, ako ste zainteresirani, prijaviti se možete kod predsjednika područnih samouprava (Bačka – Joso Šibalin, Baranja – Mišo Šarošac, Šomođ – Jozo Solga, Zala – Jože Takač, Jursko-mošonsko-šopronska ž. – Štefan Kolosar, Željezna ž. – Štefan Krizmanić, Budimpešta – Anica Petreš Németh).

Mišljen 2010. godine

„Ljudi ljudima – Zajednička kulturna i povijesna baština granične regije Križevci–Pečuh“

Pečuška Hrvatska samouprava pomoću Hrvatske škole Miroslava Krležje ostvaruje projekt P2P Heritage, „Ljudi ljudima – zajednička kulturna i povijesna baština granične regije Križevci–Pečuh“. U sklopu projekta P2P Heritage sufinanciranog s 85% od strane Europske Unije, Grad Križevci, kao glavni korisnik projekta, zajedno s projektnim partnerima, Hrvatskom samoupravom u Pečuhu i Općinom Kalnik, organizirao je petodnevni posjet hrvatskih učenika i učitelja Pečuhu te učenje mađarskog jezika. Radionice su se održale u Hrvatskoj gimnaziji Miroslav Krležja u Pečuhu od 11. do 15. veljače, a sudjelovali su im tridesetero učenika Gimnazije Ivana Zekmardija Dijankovečkog te Srednje gospodarske škole Križevci. Predavači su bili profesori pečuške Hrvatske gimnazije. Održan je i niz zajedničkih programa s učenicima Hrvatske gimnazije Miroslava Krležje. Učenicima je kroz projekt bio osiguran smještaj u učeničkom domu te prehrana u školskom restoranu. Uz učenje mađarskog jezika te lekcije iz povijesti i kulture, održana su i dva športska događaja, razgledavanje grada Pečuha, posjet starokršćanskim grobnicama i muzeju te razni kulturni i umjetnički programi. Nakon dolaska učenika i učitelja iz Križevaca u Pečuh, smještaja i doručka, pozdravnim riječima u ime Hrvatske gimnazije Miroslava Krležje obratio im se ravnatelj škole Gabor Győrvári, a u ime partnera u projektu s mađarske strane pečuške Hrvatske samouprave, njezin predsjednik Mišo Hepp. Slijedile su radionice za učenje mađarskog jezika, a nakon ručka lekcije iz povijesti i kulture, te navečer nazočenje svečanosti predaje maturalnih vrpca dvadeset i četvrtom naraštaju Hrvatske gimnazije Miroslava Krležje, iznimnom programu učenika 11. i 12. razreda pečuške Hrvatske gimnazije te balu u organizaciji Hrvatske gimnazije Miroslava Krležja do kasnih noćnih sati. Subota ujutro nakon doručka protekla je sudjelovanjem radionicama mađarskog jezika, a u posljednjepodnevnom zanimanjima naglasak je bio na lekcijama iz povijesti i kulture te se išlo u razgledavanje Pečuha uza stručno vodstvo profesorice Eve Polgar.

Nedjelja je uza spomenute radionice i lekcije bila u znaku športskih susreta, u odbojci i malom nogometu uza sudjelovanje učenika domaćina, a navečer se odvijao kulturni program u organizaciji spomenute križevačke gimnazije i Srednje gospodarske škole.

U ponedjeljak su sudionike projekta posjetili načelnik Općine Kalnik Božidar Kovačić i križevački gradonačelnik Branko Hrga. Oni su uz predsjednika pečuške Hrvatske samouprave Miše Heppa i moderatora, ravnatelja pečuške hrvatske škole Gabora Győrvárijia održali konferenciju za tisak kojoj je nazočila i generalna konzulica Ljiljana Pancirov. Istoga dana prof. Đuro Franković održao je zanimljivo predavanje, a večernjem programu učenika iz Pečuha i Križevaca nazočila je i voditeljica IPA prekogranični program Mađarska–Hrvatska, Zajedničko tehničko tajništvo Diána Rózsa, viši programski menadžer dr. Márton Szűcs te programski i komunikacijski menadžer Tvrtko Čelan. I utrak je bio u znaku već spomenutih radionica i sati iz povijesti i kulture te odlaska kući učenika iz Križevaca u kasnim večernjim satima. Provedba projekta P2P Heritage u završnoj je fazi, a završetak projekta je 30. travnja 2011. godine – izjavljuje za Hrvatski glasnik Darko Masnec, pročelnik za gospodarstvo i financije grada Križevaca, voditelj projekta sufinanciranog od strane Europske Unije sa 112.172,00 eura. Cilj je projekta povezivanje učenika, studenata, profesora, stručnjaka i ostalih građana Križevaca i okolice s onima u Pečuhu radi očuvanja zajedničke kulturne baštine. Do kraja travnja očekuje se još nekoliko aktivnosti, tako sudjelovanje učenika iz Hrvatske gimnazije satima hrvatskoga jezika i kulture u Križevcima, nastup KUD-a iz Općine Kalnik Festivalu u okviru Dana hrvatskoga jezika u Hrvatskoj školi Miroslava Krležje... Kako ističe voditelj projekta Darko Masnec, pomoću Hrvatske škole Miroslava Krležje, ravnatelja Győrvárijia i sadašnjih zastupnika pečuške Hrvatske samouprave, unatoč nastalim poteškoćama, koje su nasreću prebrođene, projekt se bliži uspješnom završetku.

Branka Pavić Blažetin

Natječaj za popunu radnoga mjesta voditelja Hrvatskoga kluba Augusta Šenoae

Hrvatska državna samouprava raspisuje natječaj za popunu radnoga mjesta voditelja Hrvatskoga kluba Augusta Šenoae

Uvjeti:

- mađarsko državljanstvo
- visokoškolska stručna sprema vezano uz kulturnu djelatnost
- dobro poznavanje hrvatskoga i mađarskoga jezika
- informatičko obrazovanje na razini korisnika
- višegodišnje iskustvo na kulturnom polju i organizacijskim poslovima.

Osim općih uvjeta za zasnivanje radnoga odnosa kandidati uz prijavu prilažu:

- životopis (opći podaci, podaci o školovanju, dosadašnja zaposlenja, sažet opis stručnoga rada)
- potvrdu o nekažnjavanju
- kratki i dugoročni plan djelovanja Kluba kao samostalne ustanove.

Voditelja Hrvatskoga kluba Augusta Šenoae, na rok od četiri godine, imenuje Skupština Hrvatske državne samouprave. Plaća: po dogovoru.

Rok za podnošenje prijava je 30 dana od objave natječaja u Hrvatskome glasniku. Prijave s dokumentacijom podnose se na adresu:

Hrvatska državna samouprava
Országos Horvát Önkormányzat
1089 Budapest
Bíró Lajos u. 24
Tel./faks 303 – 6093
E-mail: hrsamouprava(at)chello.hu.

Zakašnjele prijave te prijave bez dokaza o traženim uvjetima neće se razmatrati.

O rezultatima izbora kandidati će biti obaviješteni u zakonskome roku.

Dani hrvatskoga jezika

Dani hrvatskoga jezika jest hrvatska kulturna manifestacija, a utemeljena je i odlukom Hrvatskog sabora 1997. godine (onda pod imenom Hrvatski državni sabor). Bilo je predviđeno da se održava svake godine u ožujku, od 11. do 17. ožujka. Manifestacija je utemeljena u spomen na Deklaraciju o nazivu i položaju hrvatskoga književnog jezika po nadnevcima deklaracijskih zbivanja.

Prva redovita skupština Hrvatske državne samouprave

Prihvaćen proračun štedljivoga gospodarenja za 2011. godinu. Skupština je uz dopune, s tri suzdržana glasa, HDS-ov proračun prihvatila s prihodima i rashodima u iznosu 580 809 000 Ft, uz 77 754 000 Ft manjka, koji će pokriti unovčenjem vrijednosnica odnosno uzimanjem zajma za djelovanje. Među izdacima predviđena je i kupnja prodanih vrijednosnica u vrijednosti 50 milijuna forinti.

Angela Šokac Marković, zamjenica predsjednika HDS-a, Mišo Hepp, predsjednik HDS-a, i Jozo Solga, voditelj Ureda HDS-a

Nakon osnivačke sjednice održane 29. siječnja, sukladno odredbama Pravilnika o organizaciji i radu, u subotu, 26. veljače, sazvana je prva redovita sjednica Skupštine Hrvatske državne samouprave ove godine, koja je održana u Uredu HDS-a u Budimpešti 26. veljače u nazočnosti 24 od 29 zastupnika Skupštine.

Pošto je utvrđeno da postoji kvorum potreban za održavanje sjednice, te dogovoreno pitanje delegiranja člana u Nadzorno vijeće javnih medija, čuli smo kako je HDS predložio kandidata u osobi predsjednika Miše Heppa, jednoglasno je prihvaćen predloženi dnevni red, a zatim otvorena rasprava.

Predsjednikovo izvješće

Prva od ukupno dvanaest dnevnih točaka dnevnoga reda bilo je uobičajeno izvješće predsjednika o radu između dviju sjednica Skupštine, izvješće o izvršenju odluka kojima je rok istekao i odlukama za koje je bio ovlašten predsjednik. Bez rasprave prihvaćeno je pismeno izvješće predsjednika, prema kojemu je u protekla dva i pol mjeseca sudjelovao na 28 sastanaka odnosno priredaba. Uz osvrt na osnivačku sjednicu i na odluke o izboru dužnosnika i odbora Skupštine HDS-a, u pismenom obliku predsjednik Hepp izvijestio je Skupštinu o lani raspisanom natječaju za dodjelu stipendije redovitim studentima visokih učilišta, godišnje najviše 100 000 Ft, u dvije rate, tj. po semestru, koji je objavljen na web-stranici horvatok.hu i u Hrvatskom glasniku, a otvoren je do 15. ožujka. Nadalje naveo je da su poslali mišljenja, primjedbe nadležnima o nacrtu novog zakona o visokom

školstvu, o nacrtu uredbe Ministarstva nacionalnih resursa o detaljnim pravilima molbe, sustava odlučivanja, isplate, obračuna i nadzora dopunske potpore za narodnosne odgojne, obrazovne zadaće, o prijedlogu ministarske uredbe o narodnosnim stipendijama i o nacrtu novog zakona o javnom obrazovanju.

Izmjena proračuna HDS-a za 2010. godinu

Bez rasprave prihvaćena je izmjena odluke Skupštine o proračunu HDS-a i njegovih ustanova za 2010. godinu, s prihodima i rashodima u iznosu 475 568 000 Ft (iznos povećan s 1 120 000 Ft), uz uzimanje 12 592 000 Ft zajma.

Plan rada HDS-a za 2011. godinu

Bez veće rasprave, uz manje dopune, prihvaćen je i pismeni prijedlog Plana rada HDS-a za 2011. godinu, s naglaskom na daljnjoj izgradnji kulturne autonomije i stabiliziranja uvjeta rada i djelovanja temeljnih hrvatskih ustanova čiji je utemeljitelj i održavatelj Hrvatska državna samouprava. Osim toga, kako stoji u prijedlogu, zalagat će se za nastavak i dovršetak radova na izgradnji Hrvatskog vrtića i učeničkog doma u Santovu u okviru DAOP projekta, razmotrit će mogućnosti funkcioniranja Hrvatskog kazališta u Pečuhu, omogućit će vjernicima bogoslužje na hrvatskom jeziku. U planu je pregled djelovanja KPCO Hrvata u Mađarskoj u Vlačićima na otoku Pagu, obnova privremene Zbirke sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj u Prisiki, pregled djelovanja Hrvatskoga kluba Augusta Šenoje u Pečuhu, rasprava o godišnjem djelovanju Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, te pregled poslovanja dviju tvrtki: Nefitnog poduzeća za informativnu, kulturnu i izdavačku djelatnost „Croatice” i „Zavičaj” d. o. o. Među konkretnim programima navedene su priredbe **kulturnog i vjerskog sadržaja** – Državni dan Hrvata, Susret hrvatskih svećenika, kulturne turneje, susret crkvenih zborova, državno hodočašće i jačanje povezanosti s mjesnim i županijskim hrvatskim samoupravama, **znanstvena savjetovanja i spomen-sjednice** – obilježavanje 75. obljetnice rođenja i 35. obljetnice smrti Josipa Gujaša Đuretina, obilježavanje 70. obljetnice rođenja i 10. obljetnice smrti Stipana Blažetina, u suradnji sa ZZHM-om i zainteresiranim hrvatskim samoupravama u Podravini i Pomurju, **za mladež** – susret hrvatske mladeži, organiziranje udruge hrvat-

Jozo Šibalin, ravnatelj Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu, i Čaba Horvath, ravnatelj Nefitnog poduzeća „Croatice”

ske mladeži, **na polju školstva** – Croatiade, ljetni jezični tabori na Pagu, pedagoške radionice i forum ravnatelja dvojezičnih škola, a **na polju športa** – Hrvatski državni malonogometni kup i športska Croatiada. Na prijedlog Odbora za kulturu, vjerska pitanja, mladež i šport plan je dopunjen obilježavanjem 20. obljetnice Hrvatskoga glasnika u suradnji s tjednikom Hrvata u Mađarskoj i Izdavačkom kućom „Croatice”, a na prijedlog gradišćanskih zastupnika obilježavanjem 20. obljetnice Društva gradišćanskih Hrvata u Ugarskoj, te na prijedlog Lajoša Škrapića planu programa je dodano „i priredbe u svim našim naseljima” jer se, kako reče, sve priredbe ostvaruju tamo. Prema planu rada Skupština će zasjedati u travnju, svibnju, rujnu i studenom.

Plan rada „Croatice”

Nakon rasprave o planu rada, uslijedila je rasprava o planu poslovanja Nefitnog poduzeća „Croatice”. U svojoj usmenoj dopuni ravnatelj Croatice Čaba Horvath osim drugog istaknuo je tiskanje 36 udžbenika s valjanim ugorima, zapošljavanje suradnika Hrvatskoga glasnika u Podravini, ujedno pozvao sve zainteresirane, među njima i voditelje KUD-ova, na otvoreni dan Radija Croatice, kako bi se upoznali suvremeno opremljenim studiom, radom Radija, koji se javlja tjedno s tri emisije uživo, a održava i web-stranicu.

Predsjednik Mišo Hepp pozvao je na štedljivo „gazdovanje”, podsjetivši da će Croatia dobiti potporu u iznosu 16,95 milijuna forinti, od toga 8,6 milijuna od Vlade RM, 4 milijuna od pretplate Hrvatskoga glasnika, 0,5 milijuna za izdavanje CD-a, a uz to još i 3,85 milijuna iz fonda za ustanove. Na pitanje kako stoji prodaja nekretnine u Ulici Nagymező

49. i otplata kredita, ravnatelj Čaba Horvath naglasio je kako će se dočekati prodaja nekretnine, a zatim napraviti plan otplate, čime će se znatno smanjiti dug. Smatra da će se smanjivanjem planirane potpore iz fonda za ustanove sa 7,7 na 3,85 milijuna onemogućiti djelovanje Radija. Uz primjedbu da se Radio nalazi ispred svoga vremena, što otvara velike mogućnosti za budućnost, ali i da ne vidi plansko gospodarenje Croatice, predsjednik Mišo Hepp istaknuo je da je ovo za sve krizna godina, a da po njemu Croatica ima dovoljno sredstava za djelovanje. Dodavši neka glavna i odgovorna urednica Hrvatskoga glasnika izradi prijedlog plana rada hrvatskog tjednika. Pošto je skupština izglasovala da joj se može obratiti, Branka Pavić Blažetin je naglasila da je posljednji put prije godinu dana dala plan rada. Iako je jedina od urednika birana od najviših krovnih tijela Hrvata u Mađarskoj, od Skupštine HDS-a i ZO-a SHM-a, ona ne raspolaže financijama za njegovo ostvarenje. Na pitanje Gabora Györvária je li pokriveno izdavanje 36 udžbenika, i je li tvrtka lani zaradila na izdavačkoj djelatnosti, ako jest, onda može pokriti troškove, ravnatelj Croatice je potvrdio da su troškovi za izdavanje udžbenika pokriveni, a na izdavačkoj djelatnosti je bilo zarade. Gabor Györvári ukazao je na činjenicu i postavio pitanje ravnatelju Croatice: ako Croatica tiska tjednik Nijemaca u Mađarskoj i mjesečnik Barátság zajedno za sedam milijuna forinti, onda vjerojatno ih tiska jer ostvaruje prihod, pa je zapitao koliki je prihod Croatice kod Hrvatskoga glasnika koji se tiska za 15 milijuna forinti. Voditelj ureda Jozo Solga napomenuo je da Croatica HDS-u otprije duguje pet milijuna. Smatrajući da su za izdavanje Hrvatskoga glasnika osigurana sredstva, a iz 35 milijuna može zaposliti suradnika za sve regije Hrvata u Mađarskoj. Nakon toga, skupština je uz neglasovanje jednog zastupnika, jednoglasno prihvatila plan poslovanja Croatice s navedenim dopunama.

Proračun Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma (186 937 000 Ft)

Štedljivo gospodarenje najčešće se spominjalo i u raspravi o proračunu Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu. Pri usmenoj dopuni pismenog prijedloga ravnatelj Joso Šibalin uz ostalo je naglasio da su već lani smanjili rashode na minimum djelovanja, stoga nisu mogli obaviti ni najmanju obnovu poput ličenja školskih prostorija, primjerice ni za potrebno zamjenjivanje nisu mogli platiti kolegama. Od prošle godine na kraju im je vraćeno dva milijuna, višak koji su platili za plinsko grijanje, a morali su vratiti državi 3,5 milijuna, višak koji su dobili, ali im ne pripada. Unatoč svemu tome, uštedjeli su deset milijuna forinti. Mogli su obaviti samo minimalne nabave za funkcioniranje, a osim školske krede zapravo ništa nisu

Gabor Györvári, predsjednik Odbora za odgoj i obrazovanje, i Anica Popović Biczak, predsjednica Odbora za gospodarstvo, financije i nadzor

kupili. Za podučavanje informatike sredstva su osigurali putem natječaja. Može predočiti i proračun ustanove po stavkama, iz kojeg se sve dobro vidi. Ukinuli su i sve dodatne putne troškove za razna športska i druga natjecanja, a zadržali samo za predmetna natjecanja učenika, prije svega za ona iz hrvatskoga jezika, narodopisa, u kazivanju stihova i proze, već prema profilu ustanove. Nastavnici osim plaće ne dobivaju ništa, samo bonove za hranu u minimalnom iznosu.

Premda se još ne zna koliku će potporu, uz državnu i dopunsku normativu, škola dobiti putem natječaja, koja može iznositi najviše 30–35 milijuna, Skupština je zadužila ravnatelja da se počne štedjeti, a međuvremeno će Odbor za odgoj i obrazovanje te Odbor za financije obaviti nadzor rada i proračuna ustanove. K tome je ravnatelj dodao, sukladno obvezama u okviru DAOP projekta za izgradnju vrtića i učeničkog doma mora se povećati broj djelatnika, a potrebno je i povećanje broja učenika. Stoga se u idućem razdoblju mora pojačati promidžba kako bi se popunio novi učenički dom, a to iziskuje i dodatna sredstva. U tome maksimalno pomažu i roditelji, a dobro je znano da veliki broj učenika nastavlja školovanje u HOŠIG-u Miroslava Krleže u Pečuhu. Prema riječima predsjednika Miše Heppa, trebamo tridesetak djece više u novi dom jer se traži „dosta dobra” popunjenost. Smatra da bez djece i nastavnika nema škole, Joso Ostrogonac uz ostalo reče, kad smo odlučili preuzeti santonvačku ustanovu, onda joj moramo dati i pomoć. Ne smije se dopustiti da protuzakonito nastavnici ne dobiju svoja zajamčena primanja. Nakon rasprave, uz jedan suzdržani glas, prihvaćen je proračun ustanove, a uz dopunu da se proračun izvršava samo do 30 milijuna potpore za djelovanje koja se očekuje putem natječaja od nadležnog ministarstva.

Prihvaćen pojedinačni plan rada i proračun hrvatskih ustanova za 2011. godinu

U nastavku sjednice, bez veće rasprave, uz usmene dopune voditelja ustanova, uz jedan suzdržani glas, prihvaćen je plan rada i prora-

čuna Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj (Pečuh), Hrvatskoga kluba Augusta Šenoje (Pečuh), Muzeja sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj (Prisika) te Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata u Mađarskoj za 2011. godinu.

Skupni proračun HDS-a, njezinih ustanova i medija

Na temelju navedenih dopuna i izmjena, prišlo se raspravi o prijedlogu skupnoga proračuna Hrvatske državne samouprave, njezinih ustanova i medija za 2011. godinu. Na pitanje Marije Pilšić, razjašnjen je broj i status zaposlenih u Uredu HDS-a (sveukupno 3 + 6). Na njezinu molbu da joj se osigura dostupnost podacima o podjeli predmeta i zaposlenima u santonvačkoj školi, odgovoreno joj je da će dobiti sve bitne informacije kada prema odluci Skupštine povjereni odbori za odgoj i obrazovanje te financije obave pregled rada i troškova ustanove.

Na prijedlog Šandora Petkovića, uz jedan suzdržani glas, prihvaćeno je da se u HDS-ovu proračunu ipak osigura okvirni iznos od pet milijuna za sufinanciranje programa mjesnih, županijskih hrvatskih samouprava i udruga putem natječaja, na teret sredstava u iznosu 3,85 milijuna, koja su preostala smanjenjem potpore za Croaticu, i na teret stavke za troškove Skupštine, kako je predložio voditelj Ureda Jozo Solga. Nije prihvaćen pismeni prijedlog Jože Đurica, koji je – pozivajući se na smanjeno financiranje mjesnih manjinskih samouprava – podnio molbu da se u proračunu utemelji fond za sredstva kojima bi se podupirao vlastiti udio potreban mjesnim i županijskim manjinskim samoupravama na raznim natječajima.

Pošto je rasprava zaključena, Skupština je uz navedene dopune, s tri suzdržana glasa, HDS-ov proračun prihvatila s prihodima i rashodima u iznosu 580 809 000 Ft, uz 77 754 000 Ft manjka, koji će pokriti unovčenjem vrijednosnica, odnosno uzimanjem zajma za djelovanje. Dodajmo da je među izdacima predviđena i kupnja prodanih vrijednosnica u vrijednosti 50 milijuna forinti.

Nadalje Skupština je jednoglasno donijela odluku o raspisivanju natječaja za voditelja Hrvatskoga kluba Augusta Šenoje, te odluku o predloženoj izmjeni osnivačke povelje Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu.

Nakraju su članovi Skupštine obaviješteni da će do 15. ožujka biti isplaćene polugodišnje stipendije srednjoškolaca, a o načinu dodjele potpore za udruživanje mjesnih samouprava po županijama, za što je i ove godine izdvojeno okvirnih sedam milijuna (milijun forinti po županiji), Skupština će odlučiti na idućoj sjednici, pošto se izradi prijedlog za dodjelu tih sredstava.

Sljedeća skupština, prema Planu rada, bit će u travnju ove godine.

Branka Pavić Blažetin

Predsjednik Marko Kovač

Na sjednici Društva okupilo se mnoštvo članova i s jedne i druge strane granice, među njima Ljiljana Pancirov, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu, i predstavnici Društva mađarsko-hrvatskog prijateljstva iz Zagreba s kojom je organizacijom prijateljsko društvo potpisalo sporazum o međusobnoj suradnji, te predstavnici Matice umirovljenika Hrvatske.

Sjednica je započela minutom šutnje, odujući počast preminulom počasnom članu dr. Stanku Nicku, bivšem veleposlaniku Republike Hrvatske u Budimpešti. Nakon pozdravnih riječi predsjednika Marka Kovača, te ustanovljavanja kvoruma slijedilo je izvješće predsjednika, koje je učinjeno na vrlo slikovit način pomoću emitiranja fotografija o događajima. Organizacija, unatoč skromnim materijalnim sredstvima u 2010. g., imala je niz aktivnosti koje su ostvareni u suradnji s Hrvatskom manjinskom samoupravom grada Kapošvara, na čelu s Tiborom Čučem, dopredsjednikom prijateljske organizacije. Od prošle su godine započete mise na hrvatskom jeziku, s pomoću župnika iz Šandrovca, i održavaju se svakog tromjesečja, priređen je Hrvatski bal, lani u proljeće je **potpisan sporazum s Udrugom Mađara u Zagrebu**, članovi organizacije bili su u posjetu u Koprivnici **povodom obilježavanja obljetnice Mađarske revolucije**, a u svibnju je održana skupština, također u Koprivnici, predstavnici prijateljskoga društva sudjelovali su na **susretu hrvatskih udruga u Mađarskoj u Kapošvaru, sudjelovali na sajmu stočarstva u Gudovcu i na Šokačkom pikniku u Vršendi, u prosincu je organiziran Hrvatski dan sa svečanom sjednicom i tradicionalnom međunarodnom nogometnom utakmicom načelnika**. Društvo prilikom svog utemeljenja odredilo je smjer radi ostvarivanja veza između naselja i civilnih organizacija preko granice. Tijekom svoga djelovanja posredovalo je u povezivanju mnogih mjesta, npr. Kapošvara i Koprivnice, odnosno Bjelovara, Daruvara i Siófoka,

Društvo nadalje želi povezivati

Zemaljsko društvo mađarsko-hrvatskoga prijateljstva u Kapošvaru svoju redovitu skupštinu održalo je 5. veljače 2011. g. Prihvaćeno je godišnje izvješće o lanjskom radu, financijsko izvješće za 2010. g., dodijeljena su priznanja, izneseni su novi planovi za 2011. g., primljeni su novi članovi, a u okviru zatvorene sjednice raspravljalo se o proteklm manjinskim izborima i isključenju sedam članova Društva.

Velikoga Trojstva i Kadarkuta, Šandrovca i Csökölya, Kapele i Nagykovácsia, Velike Pisanice i Kiskorpada, Hévíza i Čazme, a u 2010. g. uspostavljena je veza i između Rasinje i Iharoša (Iharosbereny). Upravo zbog te uloge društva predstavnici Matice umirovljenika Hrvatske zatražili su pomoć od kapošvarske organizacije pri uspostavljanju kontakata s Udrugom hrvatskih umirovljenika u Mađarskoj, u čiju se udruhu učlanio i Marko Kovač, predsjednik prijateljskoga društva.

Civilna organizacija u 2010. g. gospodari-la je s petsto tisuća forinti, prihode je imala većinom iz članarine, natječaja i sponzora, a i ubuduće računa na slične prihode. Inače društvo broji dvjestotinjak članova, svake se godine učlanjuju novi, no ima i onih koji i istupe zbog raznih uzroka. Ove se godine učlanilo osam novih članova, no 28-ero se odreklo svoga članstva, među kojima su i sedmero isključenih. Prema riječima predsjednika, sedmero članova isključeno je zato što se nisu pridržavali statuta organizacije, o tome se odlučivalo u zatvorenom dijelu sjednice, te o proteklm izborima. O tome je predsjednik rekao toliko da je Društvo kandidiralo svoje članove na mjesnim izborima, no željelo je dobiti zastupnika i na višim razinama, jer u Kapošvaru živi podosta Hrvata i organizacija ima vrlo dobru prekograničnu suradnju. O tome je Društvo započelo razgovore sa Savezom Hrvata u Mađarskoj, međutim izgledalo je da je Savez prijateljsko društvo smatrao suparnikom i nije shvatio prave namjere kapošvarske organizacije.

„Mi smo htjeli veze na ravnopravnoj razini i samo smo htjeli pridonijeti hrvatskoj zajednici sa svojim uhodanim međunarodnim i županijskim vezama. Ako se ljudi druže, onda treba s najvećom dušom pomoći jedno drugome, a ne da će samo jedna strana imati koristi od toga” – kazao je za naš tjednik g. Kovač nakon završetka skupštine.

Prijateljsko društvo u 2011. g. nadalje želi biti poveznica dobrih kontakata preko granice, a jedan od glavnih zadataka smatra i širenje hrvatske riječi, stoga će od idućega mjeseca pokrenuti tečaj hrvatskoga jezika, nadalje će podupirati mise na hrvatskom jeziku, organizirati izlete u Hrvatsku, i predloženo je da se 1. svibnja organizira međunarodni piknik na kojem će se članovi družiti.

Na redovitoj su skupštini uručena i priznanja onima koji su se istakli u djelovanju organizacije: Antalu Pappu i Kornelu Leukou.

Smiljana Horvat, nova članica društva iz Koprivnice:

– *Saznala sam za djelovanje organizacije od svojih znanaca, koji su već otprije članovi. Čula sam da Društvo nastoji širiti prijateljstvo preko granice, a ja se također volim družiti. Kao umirovljenica članica sam Invalida rada i kreativnih radionica u Koprivnici, pa se možda nađu i na tom polju dobri kontakti.*

Na kraju skupštine koprivnički Tamburaški orkestar «Tomo Šestak» zabavljao je publiku s malim koncertom, pod dirigiranjem Antala Pappa.

Važan im je hrvatski i u budućnosti (I)

Učenici osnovnih škola svoje prijave u srednjoobrazovne ustanove za 2011/2012. školsku godinu trebali su predati do 18. veljače. Središnji pismeni ispiti su bili 22. siječnja, a onima koji se zbog kakvog razloga nisu mogli odazvati na prvi rok, 27. siječnja. Prema podacima Ureda za obrazovanje, na središnji se ispit prijavilo 69 tisuća učenika. Središnji pismeni ispiti polagani su i u našim dvojezičnim hrvatskim gimnazijama. U budimpeštanskoj gimnaziji provedeni su i pismeni prijamni ispiti na hrvatskome jeziku 4. i 7. veljače. Sljedeći su korak bili usmeni prijamni ispiti, odnosno prijamni razgovori u ustanovama u koje su se učenici prijavili. Usmene su ispite ustanove srednjeg obrazovanja provele između 21. veljače i 11. ožujka. Pečuški HOŠIG na usmeni razgovor pozvao je učenike 26. veljače, odnosno 4. ožujka, a budimpeštanski HOŠIG 3. i 4. ožujka 2011.

Aleksandra Bence i Matija Tišlerić

Silvana Pajrić

Slijeva Dalma Rodek, Reka Kanižai,
Melinda Nemet i Vivijen Kos

U objema našim hrvatskim dvojezičnim gimnazijama prilikom primanja učenika uzimaju se u obzir rezultati pismenih središnjih ispita (najviše 100 bodova), ocjene iz osnovne škole (najviše 50 bodova) i rezultati usmenih ispita (najviše 50 bodova). Obavijest o primanju u ustanovu osnovnim će školama poslati potkraj travnja, a upisi za iduću školsku godinu bit će od 27. do 29. lipnja. Hrvatskome školstvu u Mađarskoj cilj je da se što više učenika upisuje u dvojezične gimnazije, ipak je dvojezično srednje obrazovanje neka vrsta jamstva za temeljno znanje hrvatskoga jezika. Stipendija za srednjoškolce, koju zajedničkim snagama daju mjesne manjinske samouprave i Hrvatska državna samouprava, ublažuje troškove onih koji se iz raznih regija upisuju u naše gimnazije i trebaju svaki tjedan putovati.

Silvana Pajrić, učenica osmog razreda **Osnovne škole Mihovila Nakovića u Koljnofu**, ne mari za dugo putovanje ako se upiše u HOŠIG Miroslava Krležu u Pečuh. Svoju je odluku obrazložila prema sljedećem:

– Roditelji su mi Hrvati i oni su također pohađali dvojezičnu Hrvatskosrpsku gimnaziju u Budimpešti. Od djetinjstva govorim hrvatski jezik, živim u hrvatskom okruženju i vrlo mi je važno da njegujem svoj hrvatski jezik, običaje i kulturu. Otkad sam krenula u vrtić, volim pjevati, plesati i svirati. Aktivno sudjelujem u kulturnom životu Hrvatskoga kulturnog društva u Koljnofu. Članica sam plesnog ansambla i sviram u tri tamburaška orkestra. Mislim da ću i u pečuškoj gimnaziji imati mogućnosti da se uključim u slične aktivnosti, a inače mi je grad vrlo lijep.

Matija Tišlerić, učenik osmog razreda **Osnovne škole Nikole Zrinskog u Keres-**

turu, nije mnogo razmišljao oko ispunjavanja prijavnica, njegova sestra već uči u budimpeštanskom HOŠIG-u i ona mu je mnogo govorila o školi:

– Bio sam već više puta u budimpeštanskoj hrvatskoj gimnaziji i vrlo mi se dopada, moja sestra tamo pohađa deveti razred, i dobio sam volju i ja. Volio bih biti inženjer strojarstva i znam da za to treba mnogo učiti da bi netko dospio na fakultet. Mislim da će mi dobro doći znanje hrvatskoga jezika jer se s jezičnim ispitom dobivaju dodatni bodovi. Inače sviram tamburicu u keresturskome tamburaškom sastavu, pa se nadam da ću to moći i u peštanskoj gimnaziji. Škola i dom su vrlo moderni i baš mi se sviđaju.

Aleksandra Bence, također iz **Keres-tura**, još kada smo razgovarali nije bila sigurna koju gimnaziju će staviti na prvo mjesto, Gimnaziju dr. Ferenc Mezőa u Kaniži ili budimpeštanski HOŠIG. Kaže da obje imaju svoje prednosti, a i nedostatke:

– Volim hrvatski jezik i mislim da je u današnje vrijeme dobro znati jezike. Meni je uvijek baka govorila hrvatski, ali ne tako kako u školi učimo. Malo mi je daleko Budimpešta, pa možda bi se ipak upisala u Kanižu, ali imam i u Pešti prijateljice koje tamo pohađaju gimnaziju.

Među učenicima osmog razreda **Osnovne škole Katarine Zrinski u Serdahelu** samo je jedna učenica na prvo mjesto upisala hrvatsku gimnaziju, ali ima još učenika koji žele nadalje učiti hrvatski jezik u Pijarističkoj gimnaziji.

Dalma Rodek već dugo sanja o tome da postane učenicom pečuške gimnazije:

– Moj je san bio da pohađam gimnaziju u Pečuhu. Mama mi je iz Pečuha i tamo su mi

baka i djed. Pogledala sam školu i jako mi se sviđa. Bila sam i u srednjoj umjetničkoj školi, ali me je hrvatska škola doista dojmila, vidjelo se da je dobra atmosfera, nije prevelika, čini mi se da se u toj školi učenici poznaju međusobno. Meni je to važno jer se volim družiti. Volim pjevati hrvatske pjesme, a i plesati, mislim da mogu nastaviti u hrvatskoj gimnaziji. Možda bi se trebala upisati u nulti razred jer sam bila na otvorenome danu pa mi se povijest činila vrlo teškom na hrvatskome jeziku.

Vivijen Kos, također iz serdahelske škole, na drugo mjesto upisala je pečušku hrvatsku gimnaziju, no roditelji bi više voljeli da pohađa kanišku gimnaziju.

Reka Kanižai i **Melinda Nemet** učenje hrvatskoga jezika žele nastaviti u nultom razredu kaniške Pijarističke gimnazije, gdje se hrvatski uči tjedno 15 sati. **Reka** je prvo razmišljala o budimpeštanskom HOŠIG-u, ali se ipak odlučila za kanišku ustanovu, u kojoj se također uči hrvatski jezik:

– Volim hrvatski jezik i svakako sam htjela nastaviti učiti, prvo sam mislila da ću u Budimpeštu, ali kada sam pogledala Pijarističku gimnaziju u Kaniži, vrlo mi se dopala škola, nastavnici su bili ljubazni i predstavili su razne mogućnosti učenja sviranja, crtanja, organiziranja izleta, a još i hrvatski jezik mogu učiti. Mama i tata također se više raduju ako ostanem blizu njih jer zbog zdravstvenih problema trebam pripaziti na prehranu.

Melinda također smatra važnim učenje hrvatskoga jezika, ali nije željela otići daleko od svoje kuće, stoga je izabrala Pijarističku gimnaziju.

Program Hrvatskog kazališta za ožujak 2011.

2. ožujka u 19 sati – László Tám: Hrvatski međunarodni salon, digitalne fotografije Osijek 2010, kazališna dvorana
3. ožujka u 19 sati – Buchan/Hitchcock/Barlow: 39 stepenica, Budimpešta
10. ožujka u 11 sati – Ferenc Molnár: Dječaci Pavlove ulice, Lukovišće
11. ožujka u 19 sati – Ivica Jakočević: Albin bircuz, Bikić
12. ožujka u 18 sati – Ivica Jakočević: Albin bircuz, Šeljín
17. ožujka u 19 sati – Ivan Kozarac: Đuka Begović, monodrama/bečarski mjuzikl, kazališna dvorana
18. ožujka u 18 sati – Ivica Jakočević: Albin bircuz, Fok
20. ožujka u 15 sati – Ivica Jakočević: Albin bircuz, Mohač
22. ožujka u 10 sati – Ferenc Molnár: Dječaci Pavlove ulice, Martinci
24. ožujka u 18 sati – otvaranje izložbe fotoreportera Voljena Grpca, Galerija Čopor/t/-Horda
24. ožujka u 19 sati – koncert Lidije Bajuk, kazališna dvorana
25. ožujka u 19 sati – Krležina večer, povodom obljetnice piščeve smrti, kazališna dvorana
26. ožujka u 18 sati – Ivica Jakočević: Albin bircuz, Kačmar
28. ožujka u 14 sati – Krležina večer, povodom obljetnice piščeve smrti, Budimpešta
29. ožujka u 19 sati – Krležina večer, povodom obljetnice piščeve smrti, kazališna dvorana.

Hrvatska umjetnica Lidija Bajuk u Peču

U srijedu, 23. ožujka, u Peču dolazi priznata hrvatska glazbenica i književnica Lidija Bajuk, osoba širokoga spektra kulturalnih djelatnosti koja je gostovala diljem svijeta promičući hrvatsku kulturu. Lidija Bajuk diplomirana je učiteljica, knjižničarka, etnologinja i antropologinja. Autorica je šest samostalnih zbirki pjesama. One su joj prevedene na engleski, francuski, njemački, talijanski i španjolski jezik. Glazbenu karijeru počinje prednostima na koncertima američkih glazbenika Johna Mayalla u Ljubljani, Čakovcu i Beogradu 1987, te Joan Baez u Ljubljani i Zagrebu 1989. godine. Kao jedna od utemeljiteljica suvremene hrvatske etnoscene, 1994. sudjeluje u stvaranju kultnog albuma (Ethno Ambient Live/Arhaične pjesme iz Hrvatske). Diva hrvatske etnoscene Lidija Bajuk posljednji album (Zipčica) objavila je potkraj 2010. godine. On sadrži čak 22 zaboravljena, a dijelom i neobjavljena napjeva iz božićne, novogodišnje, trikraljske i kalendarke pučke baštine, okupivši oko projekta družinu uglednih glazbenika, uza stručnu recenziju čuvenog etnomuzikologa Joška Čaleta. Pjesme su iz svih krajeva Hrvatske te iz Bosne, Gradišća i Pomurja.

Program gostovanja Lidije Bajuk u Peču:

Dana 23. ožujka na Odsjeku za hrvatski jezik i književnost Filozofskoga fakulteta u Peču Lidija Bajuk studentima će održati multimedijalno predavanje (Zlatna grana) o mitskim motivima u hrvatskoj usmenoj lirici, a istoga dana, s početkom u 18 sati, u Hrvatskome klubu Augusta Šenoa bit će i predstavljanje njezina literarnog opusa pod nazivom /Baj(u)kovita/. Predstavljanje vodi Stjepan Blažetin koji će govoriti o zbirkama poezije Lidije Bajuk, a Timea Bockovac i Željko Predojević predstaviti će Lidijin opus bajkovitih priča koje svoje uporište traže u mitskim elementima pretkršćanske kulture. Sljedeći dan, 24. ožujka, s početkom u 19 sati, u pečuškome Hrvatskom kazalištu Lidija Bajuk održat će koncert hrvatskih tradicijskih napjeva, vlastitih uglazbljenih stihova i pjesama hrvatskih pjesnika koje je uglazbila.

bpb

BUDIMPEŠTA, PEČUH – Učenici srednjih škola u Mađarskoj do 15. veljače trebali su se prijaviti na proljetne maturalne ispite. U budimpeštanskoj Hrvatskoj školi sveukupno 42 učenika prijavilo se na maturalne ispite visokog i srednjeg stupnja, 18 učenika 12. razreda, te na prijevremenu maturu 22 učenika iz 9, 10. i 11. razreda, a i jedna bivša učenica pristupa polaganju popravnoga maturalnog ispita. Na prijevremenu maturu najviše se učenika prijavilo iz predmeta tjelesnog odgoja, njih 11, iz zemljopisa desetero, iz engleskog jezika dvoje, po jedan učenik iz njemačkog jezika i fizike. U pečuškoj Hrvatskoj školi Miroslava Krleže sveukupno se 55 učenika prijavilo na maturalne ispite visokog i srednjeg stupnja, 28 učenika 12. razreda te na prijevremenu maturu 15 učenika 11. razreda. Na prijevremenu maturu najviše učenika prijavilo se iz predmeta narodopisa. Osam gostujućih učenika polaže maturu te četvero učenika razlikovni ispit. Početak je pismenih maturalnih ispita proljetnog ispitnog roka 2. svibnja.

Dogodilo se na današnji dan, 15. ožujka

G. 1848. u Pešti je izbila Mađarska revolucija, čije je karakteristike osim općih značajki europskih ustanaka protiv feudalnih vlastodržaca i oslobađanja kmetova te borbi za druga temeljna ljudska prava, ponajprije borba za samostalnu i nezavisnu državu. Revolucija je počela u Pešti, 15. ožujka predvođena skupinom studenata na čelu sa Sándorom Petőfiem. Tiskali su svoje zahtjeve u 12 točaka (Što želi mađarski narod) koje su uputili Bečkom dvoru. U prvoj točki tražili su SLOBODU TISKA I UKINUĆE CENZURE. Traži se veća građanska i nacionalna sloboda, a također i veća gospodarska samostalnost. Upočetku Austrija je namjeravala prihvatiti prijedloge jer je i u Austriji bilo pobuna. Međutim smirivanjem stanja u Austriji Habsburgovci su promijenili politiku prema mađarskom dijelu carstva. Mađari su u međuvremenu pod vodstvom Kossutha i Batthyányja proglasili republiku. Na prijestolje dolazi Franjo Josip koji šalje carsku vojsku na revolucionare. Pobuna je ugušena 6. listopada 1849. godine kada je pogubljenje svih 13 revolucionarnih vođa, zajedno s ministrom Batthyányem. Lajos Kossuth se sklonio u inozemstvo.

Trenutak za pjesmu

Delimir Rešicki

Ethno brojlica

Raditi u jeziku
isto je
što i raditi
u polju
dođe nevrijeme
i dođe tuča i mraz
i od svega
u jeziku
i u polju
ostaju tek te
patetične
smrznute latice
divlje trešnje
koje beznadno lete
svud po čitankama
za stražare
i gobre.

XVII. Dani hrvatskoga pučkoga teatra

Svečani vikend za Židance u Hercegovcu

Scena iz skeča „Maskenbal“

Joško Ravadić u jednom od najšalnijih trenutkov

Smih za fotoaparata: Stjepan Pepelnjak i židanske glumice Mirjana Šteiner i Helga Meršić

gostoljubivost i pravoda sklapanje novih prijateljstava.

Nije to bilo ni ljetos drugačije, tako je subotu uvečer hercegovačka publika upoznala za predlani odigranim Pištom slugom još dva skeč-bisere od Joška Weidingera. Kratke komedije „Maskenbal i Ženit udavat!-Ča je to?“ uz domaće gledatelje pažljivim okom je pratio i oput Stjepan Pepelnjak, kazališni kritičar iz Zagreba, dugo ljet stručni savjetnik kazalištarcev ki dojdju u Hercegovac. Stara dobra poznanica Gradišćancev, Marija Hećimović u zastupničtvu Hrvatske matice iseljenika i sad je rado primila sve igrokazače iz Viteza (Bosna i Hercegovina), Ljutova

(Vojvodina) i susjednoga sela Ladislava. Kako je rekla režiserka židanskih komedijašova, Jadranka Tot, jur imaju nekoliko nastupova za hrptom, tako se vidi da su i igrači zreliji i hrabriji na pozornici. Uglavnom je bila zadovoljna nastupom društva, a pozitivno je ocijenio njevu predstavu i Stjepan Pepelnjak. A što je pak svakako dobitak ovoga putovanja da ćemo najnoviju komediju Pučke scene Hrvatske čitaonice vrijeda viditi i u Gradišću, jer kako smo informirani, Hercegovčani za lanjskim pohodom Petrovoga Sela, još u postu se pripravljaaju i u Hrvatski Židan.

-Tiho-

Bogatstvo...

Židanci pred Českim domom sa Zrinkom Cvjetojević, predsjednicom Hrvatske čitaonice Hercegovac, Marijom Hećimović od Hrvatske matice iseljenika i Stjepanom Pepelnjakom, kazališnim kritičarom

Kazališno društvo Hrvatskoga Židana jur je na sredini svoje turneje širom Gradišća, a 26–27. februara, jur po drugi put je na poziv Hrvatske čitaonice Hercegovac gostovalo na sastanku hrvatskih amaterskih teatrov. Zašto je Hercegovac tijekom sedamnaest ljet postao pojam za naše gradišćanske kazalištarce ovde u Ugarskoj, i zašto nas toliko jako raduje poziv u spomenuto naselje Bjelovarsko-bilogorske županije, od toga bi znamda već znali povidati Petrovišćani ki su lani jur po šesti put nastupali pred tamošnjom publikom. Medjutim, i to se zna da su i židanski komedijaši zbogomdali predlani domaćinom samo torbami od vridnih spominkov. Dostati pozivnicu i vratit se na hercegovački festival je jednak s jednim od najvećih svitkov, pokidob s nastupom skupa ide druženje, minjanje iskustav, do zore durajuća fešta, nepozabljiva

BAČINO i BAČINA – Od četvrtka do nedjelje (10–13. veljače) skupina od četrdesetak gostiju iz prijateljske Bačine, predvođena predsjednikom Mjesne zajednice Nikolom Marinovićem, boravila je u posjetu Bačinu u Mađarskoj. Kao i svaki put, nakon zajedničke večere gosti su smješteni po obiteljima. Kako nam uz ostalo reče predsjednik bačinskog HMS-a Franjo Anišić, u petak je za goste organiziran cjelodnevni posjet Pečuhu, upoznavanje s povijesnim i kulturnim znamenitostima grada, a navečer je druženje zaključeno zajedničkom večerom gostiju i domaćina u gostionici „Vinograd”. Na dan Rackoga prela, u subotu, 12. veljače, posjetili su Kalaču, gdje je goste primio i novi gradonačelnik Ferenc Török. Kako smo saznali, među ostalima na susretu je bilo riječi o mogućnostima uspostavljanja prijateljske suradnje dvaju gradova, Ploča i Kalače, koja bi na obostranu želju mogla biti ostvarena ove godine. Nakon uspješnoga druženja na ovogodišnjemu Rackom prelu, gosti iz Bačine otputovali su u Hrvatsku s pozdravima „Vidimo se u Bačini, u Hrvatskoj!”

KOLJNOF – Hrvatska manjinska samouprava dotičnoga sela organizira usavršavanje za gradišćanske odgojiteljice i učitelje od 17. do 19. marčijuša, u Koljnofu. 17. marčijuša, u četvrtak početo od 18 uri, u mjesnom kulturnom domu načelnik Koljnofa, Franjo Grubić će pozdraviti stručni skup, a Inga Klemenšić kot predsjednica Hrvatske manjinske samouprave i Vinko Filipović, ravnatelj Agencije za odgoj i obrazovanje će se obrnuti nazočnim kot glavni organizatori. Potom pri okruglom stolu će se nadležni i pozvani gosti diskutirati o situaciji (problemi i potreba) podučavanja hrvatskoga jezika u našoj regiji, odnosno će se predstaviti projekt „Zajedno u Europi” uz sudjelovanje OŠ Buševac (Hrvatska), Hrvatskoga centra iz Beča (Austrija) i Hrvatskoga kulturnoga društva Čunova (Slovačka). U petak i subotu cjelodnevne djelaonice čekaju naše pedagoge i pedagoginje.

HRVATSKI ŽIDAN, KOLJNOF – Igrokazačko društvo Petrovoga Sela sa svojim aktuelnim kusićem Žitak kot ringišpil, 12. marčijuša, u subotu početo od 19 uri nastupa u Hrvatskom Židanu, a nedilju, 13. marčijuša pak gostuje u Koljnofu. Šalni komad iz Hrvatske, kojega bilježi kot autorica Štefica Fanjek, presadjen je od Ane Škrapić-Timar u petrovski govor. Komediju će moći koljnofska publika pogledati od 15 uri u mjesnom kulturnom domu.

MOHAČ – Šokačka čitaonica u subotu, 19. ožujka, priređuje već tradicionalno natjecanje vinara.

Bunjevačko prelo u Gari

Hrvatska manjinska samouprava sela Gare 12. veljače održala je svoju najveću godišnju priredbu, Bunjevačko prelo, na kojemu se okupilo oko 420 gostiju iz raznih naselja gdje žive Hrvati u Mađarskoj, od Tukulje do Starina, te iz cijele Bačke.

Prelo je započelo, po običaju, s bunjevačkom himnom „Kolo igra”. Predsjednik mjesne Hrvatske manjinske samouprave pozdravio je sve goste i uzvanike, među njima Mišu Hepa, predsjednika HDS-a, goste iz Vojvodine, pod vodstvom Adama Tubića, člana Upravnog odbora Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, Stipana Šibalina i Dušana Marjanovića, predsjednike hrvatskih samouprava grada Kečkemet i Segedina, te načelnika i bilježnicu sela. Priredbi su se tijekom večeri priključili i Ljiljana Pancirov, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu, Katja Bakija, konzulica za kulturu, Angela Šokac Marković, potpredsjednica HDS-a i Joso Ostrogonac, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj.

Martin Kubatov ukratko je govorio i o važnosti popisa pučanstva jeseni 2011. godine za djelovanje i financiranje svih manjinskih samouprava od 2013. godine, te je zamolio i hrabrio sve pripadnike manjina u selu i okolicu, te ljubitelje manjinske kulture, neka se kod popisa stanovništva registriraju pri svojoj manjinskoj narodnosti.

U kulturnom programu nastupili su razni naraštaji sela uz pratnju dvadesetogodišnjega mjesnog tamburaškog orkestra „Bačka”.

Polaznici vrtića oduševili su publiku slavonskim i bunjevačkim plesovima u narodnoj nošnji, držeći mala glazbala u ruci, koje su sami sastavili. Nakon djece Milica Guban Pal kazivala je stihove Miše Jelića pod naslovom „Svi na prelo”. Aneta Marjanović, solopjevačica iz Segedina, otpjevala je pjesmu „Zbog tebe plačem” u baranjskoj šokačkoj nošnji i pjesmu Zvonka Bogdana „Ej, salaši” u bunjevačkoj nošnji. Između dvije pjesme garska omladinska plesna skupina prikazala je baranjske šokačke i bošnjačke plesove. Koreografiju su uvježbale Mirjana Murinji i Zorica Zomborčević.

Na kraju programa prvi put nastupila je

novoosnovana kulturna družina naše manjine. U posljednjim godinama mnogi od nekadašnjih plesača izrazili su želju da ponovno sazovemo staru bunjevačku kulturnu grupu iz razdoblja Eve Zorić, voditeljice KUD-a u osamdesetim godinama. Nažalost mnogi od starih plesača već nisu među nama, a ostali se suočavaju sa zdravstvenim tegobama, tako samo jedva desetak osoba se primilo redovitog vježbanja i nastupa. Stoga smo ih nadoknadili s plesačima iz devedesetih godina, pod vodstvom Mirjane Rudić Keresteš, koja je postala voditeljica i ove grupe. Za prelo marljivim radom sastavili su koreografiju starog preljskog običaja, gdje su gazda i gazdarica, kao domaćini primili goste s vinom, kolačićima i kopicama. Gosti su nazdravili domaćinima i pošli u veselje, plesali su bunjevačke plesove i pjevali bunjevačke pjesme, kao što su „Podvikuje bunjevačka vila”, „Zvoni zvonce”, „Ej, kad sam sinoć pošla iz dućana”, „Bečarci”, a na kraju svi su se okupili u veliko bunjevačko kolo. Poslije programa slijedilo je veselje do jutra. Za ples ovoga puta nije ni bila dovoljna velika dvorana doma kulture, dupke puna. Tijekom noći povodom skorašnjeg Valentinova pozvani su svi ljubavni i bračni parovi na plesanicu, bacio se uvis jastuk oblika crvenog srca, koji koji dobio par što ga je uhvatio. Slijedila je omiljena pjesma Zvonka Bogdana „Ko te ima, taj te nema”. I na ovome mjestu želimo zahvaliti svim suorganizatorima, aktivistima naše manjine, sudionicima kulturnog programa i Orkestru Bačka, koji su svi uložili mnogo napora za uspjeh ove priredbe, te sponzorima koji su nam osigurali nagrade za tombolu.

Martin Kubatov

FOTO: Martin Kubatov i Smiljka Zegnal

NARDA, GORNJI ČETAR – Kazališno društvo Hrvatskoga Židana poziva na šalne skeče Joška Weidingera pod naslovi „Maskenbal, Nevidljivi metulji i Ženit, udavat-ča je to?” 13. marcijuša, u nedilju početo od 14.30 u kulturnom domu Narde, a od 18 uri u četarskom kulturnom domu.

DONJI KRALJEVEC – U Međimurskoj je županiji 25. i 26. veljače obilježena 150. obljetnica rođenja Rudolfa Steinera, jednog od najvećih svjetskih mislilaca koji je rođen 27. veljače 1861. godine u Donjem Kraljevcu (tada još u Austro-Ugarskoj) u kojem je proveo prve tri godine svog života.

Trag što ga je ostavio na svjetskoj sceni nemjerljiv je; začetnik euritmije – znanosti o ljudskoj mudrosti, biodinamičke poljoprivrede, valdorfske pedagogije, a napisao je i mnoštvo knjiga. Na programu 150. obljetnice rođenja sudjelovalo je nekoliko društava iz više zemalja vezanih uza Steinera, a postignuće je suradnje ostvarenje projekta o posebnom vlaku – Steiner ekspresu. Iz Kölna je 24. veljače krenula kompozicija koja, prolazeći kroz četiri države, u petak, 25. veljače, stigla je u Donji Kraljevec. Osim posjeta rodnoj kući Rudolfa Steinera u Donjem Kraljevcu za sudionike posebne, rodendanske vožnje, ali i sve ostale, tijekom petka i subote pripremljen je bogat program. U čakovečkom Centru za kulturu održana je euritmijaska predstava, nekoliko predavanja i radionica na temu životnih ostvarenja tog velikana. U proslavu 150. obljetnice rođenja Rudolfa Steinera uključilo se i Hrvatsko filatelističko društvo Zrinski iz Čakovca. Izrađen je otisak lika dr. Rudolfa Steinera na poštanskoj dopisnici.

U Budimpešti 27. veljače Mađarsko antropozofsko društvo također se prisjećalo 150. obljetnice rođenja Rudolfa Steinera. Po svijetu djeluje oko tisuću valdorfskih škola, koje se temelje na njegovoj pedagogiji, u Mađarskoj ima 25, a u Hrvatskoj 10 valdorfskih odgojno-obrazovnih ustanova. Valdorfska pedagogija jedinstvena je metoda obrazovanja, stvorena da razvije slobodna ljudska bića koja su sposobna sama sebi dati smisao i smjer u vlastitim životima.

MARTINCI – Već je tradicija u tamošnjoj dvojezičnoj osnovnoj školi priredba pod nazivom Tko što zna? Ples, pjesma, gluma, recitacija, nađe se tu svega i svačega, koliko djece, toliko različitih talenata, sposobnosti i kreacija. Ovogodišnje natjecanje priređuje se 11. ožujka.

Životinje probude i uspavanu dušu

Stjepan Horvat s primjetnom ljubavlju govori o konjima, za njega su konji kao članovi obitelji, a za to ne mare ni njegovi sinovi Stjepan i Balint, koji mu vikendom pomažu oko timarenja konja. U serdahelskom vrtu trčkara pet lipicanaca, a u kući je mnoštvo dokumenata o uzgoju konja, njihovim bolestima, povijesti konjogojstva, potkivanju, povijesti prometa s konjima, izradi karuca, lijevanju zvona, ispiranju zlata i drugim zanimljivim temama naše prošlosti.

Stjepan ili Štef, kako bi ga zvali u Serdahelu, nakon mature u Hrvatskosrpskoj gimnaziji u Budimpešti te diplome hrvatskoga jezika i kulturologije na Sveučilištu u Pečuhu zaposlio se kao carinik i nakon umirovljenja konačno se mogao posvetiti onomu što je uvijek najviše volio – uzgoju konja.

Kada sam ga posjetila na malom ranču, pokazao mi je staru fotografiju na kojoj četverogodišnji Stjepan sjedi na konju, no ljubav prema konjima još je starija, kako on kaže, i ne pamti kada je prvi put sjeo na konja, ta ljubav je nekako neobjašnjiva i za njega, pa smatra da čovjek kada sjedne na konja, to je onaj tren kada je čovjek prvi put ukrotio konja i sjeo na njegova leđa. Kaže da čovjek koji nema uza sebe neku životinju, ne živi pravim životom, dio njegove duše spava. Kod konja to je pogotovo primjetno, mnogim se konjima koriste za terapijsko jahanje kod bolesne djece i s njima se dođe do vrijednih rezultata. Njegov prvi dodir s konjem toliko je bio dojmljiv da ga ni roditelji nisu mogli uzvratiti od tog hobija. G. 1990. kupio je kobilu, ali nije imao za nju dovoljno vremena, pa ju je prodao, no 2003. uspio je kupiti lipicanske konje i sada ih ima pet, s imenima Oblak, Iskra, Astor, Pille i Noci. Zašto se odlučio za lipicance:

Razmišljao sam o međimurskom konju, naime nekada je u Serdahelu bilo čak 400 takvih konja i puno sam o njima i čitao, istraživao, no sada je već vrlo mali njihov broj, po mojim saznanjima međimurski konj posljednji put je viđen u Serdahelu 1986. Inače prema imenu pasmine zaključuje se da je nastao na području Međimurja, ali po statistikama iz 2009. i tamo ima tek 40-ak grla. Zbog tih razloga sam se odlučio za lipicance, koje treba samo pogledati pa je vidljiva njihova otmjenost. Lipiscanci su uzbuđljivi, treptavi, igrajući, carski bijeli konji Bečkoga dvora. Oni su vrlo inteligentni, sposobni na učenje i stoga su višenamjenski konji. Kada njih dobijemo za prijatelja, onda su oni

spremni učiniti sve – kazao je g. Horvat dok smo promatrali prekrasne konje.

Stjepan Horvat, osim toga što se svakodnevno bavi svojim konjima, hrani ih i uzjaše, uz to istražuje i mnoštvo stručne literature jer, kako reče, ako nešto volimo, ako nešto radimo, to treba dobro poznavati. S poviješću konjogojstva počeo se baviti još za vrijeme gimnazijskih dana u Budimpešti, odlazeći u knjižnicu i čitajući Széchenyieve knjige iz 1828. g., jer je u konjogojstvu važno znati i podrijetlo konja, sve je to evidentirano. Poslije kada je želio da njegovi konji imaju i lijepa kola, odlazio je u Muzej prometa i proučavao povijest prijevoza s konjima. Kola je sam izradio po nacrtima iz 1933. g. u Podunavlju. Sin Stjepan je i to odao da su već isprobali i lijevanje zvona, jer kad se provoze sanjkama, i zvončići trebaju biti originalni.

Uzgajivači lipicanaca mogu uzgajati konje pod nadzorom Udruge uzgajivača lipicanske pasmine Republike Mađarske, kojemu je sjedište Szilvásvárad, no kao Hrvat u potpunosti je prirodno da surađuje i s hrvatskim stručnjacima konjogojstva. G. Horvat kontaktira s Udrugom uzgajivača međimurskog konja. Više puta je sudjelovao na Hrvatskom simpoziju o lipicancima u Đakovu i ne samo kao slušatelj nego i kao predavač o bolestima probavnog sustava konja, o njezi kopita i potkivanju konja. Sudjelovao je na Međunarodnom simpoziju o konjiškoj industriji i lipicanskoj pasmini u Slavonskome Brodu. Upravo se sada sprema na drugi međunarodni simpozij u Vinkovce, gdje će izlagati o nekoj čuvenoj pasmini u Mađarskoj. Premda nije veterinar, mnogo zna o konjima preko svojih iskustava. Sin Stjepan pohađa u budimpeštanski HOŠIG, on također vrlo voli konjogojstvo. Balint također pomaže oko poslova, ali on više voli tamburicu, član je Tamburaškog orkestra u Kaniži, njega zanimaju nekadašnji tradicionalni zanati, zanima se za ispiranju zlata, a mama Anica u svemu tome podupire muža i sinove. Obitelj Horvat čuva i njeguje prave vrijednosti i za našu zajednicu, hrvatski jezik, kulturu, tradicije u skladu s prirodom, možda im u tome pomažu konji, koji probude onaj dio duše koji kod mnogih ljudi spava.

Stjepan Horvat vozi kola koja je sam izradio

PEČUH – U Domu umjetnosti 3. ožujka održana je cjelodnevna međunarodna priredba i konferencija pod nazivom Narodi, maske, Europa. Program je ostvaren kao dio dodatnih programa u 2011. godini projekta Pečuh – europska prijestolnica kulture 2010, a organizatori programa bili su Samouprava grada Pečuha, Europski folklorni zavod i Centar za proučavanje istočnoga Sredozemlja i Balkana pri Prirodoslovnom fakultetu Sveučilišta u Pečuhu. Niz zanimljivih tema i predavanja uz mnogo popratnih sadržaja obilježio je ovaj zanimljivi program. Govorilo se o europskoj pozadini mohačkog Pohoda bušara, o tradiciji maski Sredozemlja, o europskim zimskim igrama pod krinkama, o običajima južnoslavenskih naroda. Andor Végh predavao je o Naseljavanju Baranje južnim Slavenima, a Jakša Ferkov izlagao je na temu Pohod bušara u Mohaču. O bušarskoj glazbi govorili su Zoltán Szabó i Andor Végh, a Luka Sesó iz Hrvatske održao je predavanje uz projekciju filma pod naslovom Karneval u jednom malom brdskom selu.

BUDIMPEŠTA – Mađarsko etnografsko društvo 23. veljače u Knjižnici etnografskog instituta za istraživanje pri Mađarskoj akademiji znanosti održalo je radni dogovor. Na dnevnom je redu bilo i imenovanje novog urednika serijskog izdanja Etnografija manjina te razmatranje mogućnosti daljnjeg financiranja tog izdanja.

SANTOVO – Pošto je 14. veljače održana pokladna zabava viših razreda santovačke Hrvatske osnovne škole, u ponedjeljak, 21. veljače, priređen je i maskenbal nižih razreda. Gotovo su svi učenici odjenuli raznorazne maškare, za što su skromno nagrađeni. Pokladni maskenbal, koji je upriličen u mjesnoj gostionici, protekao je u iznimno dobrom raspoloženju, uz brojne zabavne sadržaje, ples i pjesmu, a za mnoge je najzanimljivija bila nagradna igra s izvlačenjem brojeva (tombola) s brojnim nagradama, među kojima je bio i veliki plišan medo, ali i velika domaća torta.

BAJA – U organizaciji bajskog vrtića u Kinizsievij ulici, u subotu, 19. veljače, od 14 do 17 sati maskenbal vrtića prvi put je priređen u športskoj dvorani matične ustanove – Općega prosvjetnog središta i športske škole „Šugavica” na Dolnjaku – obavijestila nas je odgojiteljica vrtića Danica Pejín Kiss. Djeca svih triju dobni skupina predstavila su se na hrvatskom i mađarskom jeziku. Za dobro raspoloženje pobrinuo se Orkestar „Weekend”, a djeca i njihovi roditelji mnogo su plesali. Nakon plesa uslijedilo je osvježanje uz piće i ukusna jela. Pokladnu zabavu učinilo je još zanimljivijom i zabavnijom to što su se u razne maškare prerušile i odgojiteljice, ali i nekoliko hrabrih roditelja. S. B.

Snimka: Danica Pejín Kiss

Polaznici bajskog vrtića, njihove odgojiteljice i roditelji na pokladnoj zabavi

Romeo i Julija ili Gnomeo i Julija u 3D

Animirani film *Gnomeo i Julija 3D* bio je najgledaniji film te vrste ovih tjedana u američkim kinima. Animirana obrada Shakespeareove drame najveća je ljubavna priča ikad ispričana... o vrtnim patuljcima!

Shakespeareova bezvremenska priča doživjela je svoju duhovitu preobrazbu i smjestila se u najsmješnije moguće okruženje – vrt prepun patuljaka. Susjedi – g. Capulet i gđa Montague – mrze se i svađaju, njihovi su vrtovi pretrpani kičastim gipsanim vrtnim patuljcima koji, dok ih ljudi ne gledaju, ožive i preuzimaju neprijateljski stav svojih vlasnika.

Julija je divna, nježna, klasična ljepotica. Mjesto joj je na vodoskoku, nosi plastičnu crvenu ružu, a najbolja joj je prijateljica žaba Nanette koja je opsjednuta romantikom. Julija je borbena i nezavisna i nije rođena zato da bi živjela na postolju. Žudi za time da zaprlja ruke u vrtu zajedno s drugim crvenim patuljcima. Želi dati svoj doprinos, ali otac joj ne dopušta da siđe jer se boji da bi se mogla okrhnuti. Kad Julija spazi predivnu orhideju izvan vrta, odluči otići po nju. I sretno Njega. Nije svjesna da je Gnomeo jedan od plavih patuljaka dok ne postane prekasno. Julija se zaljubila. I ne razumije zbog čega nije u redu zaljubiti se u plavog patuljka. Gnomeo i Julija nađu se usred susjedske svađe i nailaze na brojne prepreke koje stoje na putu njihovoj sreći...

Izvorne pjesme i glazbene klasične teme u filmu otpjevao je Elton John, koji je ujedno i izvršni producent filma.

SIGET, SLATINA – Prije nešto manje od godinu dana, u ožujku, načelnik grada Slatine Ivan Roštaš i ravnateljica VIDRA-e Agencije za regionalni razvoj Virovitičko-podravške županije Sanja Bošnjak sa Szilviom Jaksa Neiczer, predsjednicom LAG-a Szinergia Szigetvár, u Sigetu su potpisali partnerski sporazum za IPA projekt koji će se financirati sredstvima iz IPA fonda za prekograničnu suradnju Mađarska–Hrvatska. Ukupna je vrijednost projekta 198.000,00 eura, a odobrena darovnica EU iznosi 168.000,00 eura. Projekt je odobren za sufinanciranje iz programa IPA CBC HR-HU iz 2009. godine, a odnosi se na izradu Strategije ruralnog razvoja grada Slatine i okolnih općina: Mikleuš, Voćin, Nova Bukovica, Sopje i Čadavica kao jedinstvene mikroregije. Uz prijenos znanja u primjeni LEADER programa, ova strategija ima osnovnu ulogu u privlačenju projekata za ruralni razvoj osobito iz LEADER programa. Kroz tijek izrade Strategije, istodobno se radi i na formiranju LAG-a za navedeno područje. Po određenim pravilima LEADER programa u LAG ulaze predstavnici JLS u manjem dijelu, a civilni je sektor znatno zastupljeniji. Szinergia je udruga koja predstavlja LAG za područje sigetske mikroregije, te u bazi imaju dvjestotinjak provedenih projekata iz LEADER programa. Sporazum je u provedbi i s mađarske (obuhvaćene su sigetska i selurinska mala regija) i s hrvatske strane.

SIGET, SLATINA – Još lani u veljači potpisan je partnerski ugovor za provedbu projekta Zajedničkom suradnjom osnovnih škola grada Slatine i Sigeta do boljega znanja (LECSS). Ugovor su potpisati predstavnici OŠ Eugena Kumičića; Višeciljnoga društva sigetske škole, Osnovne glazbene škole u Slatini i Hungary-Croatia IPA Cross-border Co-operation programe 2007-2013. Sanja Bošnjak, ravnateljica VIDRA-e Agencije za regionalni razvoj Virovitičko-podravške županije, izradila je projekt. Ukupna vrijednost projekta iznosi 167.966,00 eura, a bespovratna sredstva EU odobrena su u iznosu od 139.466,00 eura. Dio darovanih sredstava utrošit će za gradnju višenamjenskog paviljona u dvorištu slatinske škole, koji će istodobno biti i vanjska pozornica za različita događanja. Veći dio poslužit će za proširenje i opremanje školske knjižnice te za nabavu pametnih ploča i ostale informatičke opreme. Siget tim projektom dobiva 34.000 eura, a Osnovna glazbena škola će s 8.776 eura riješiti problem nedostatka glazbala za puhački orkestar. U okviru projekta održano je nekoliko stručnih skupova za učitelje u Mađarskoj i Hrvatskoj te susret slatinske i sigetske djece, zajedničke radionice za učitelje o iskustvima obrazovanja u EU, razmjena djece na zajedničkim radionicama, te tri koncerta u Slatini i Sigetu.

Racko prelo 2011

„Baćinska fešta“

Uz njegovanje zajedničke tradicije baćkih Hrvata, svako prelo u Baćkoj ima svoj poseban ugođaj, svoju mjesnu prepoznatljivost. Tako je bilo i u organizaciji mjesne Hrvatske manjinske samouprave, koja je u subotu, 12. veljače, priredila već tradicionalno Racko prelo u Baćinu, koje je upriličeno u Domu sela prepunom gostiju i uzvanika iz mjesta, okolnih naselja, ali i prijateljske Baćine, te Donjeg Miholjca.

Nakon preljske pjesme Kolo igra, okupljene je u ime domaćina srdačnim riječima pozdravio predsjednik Franjo Anišić, među njima posebno generalnu konzulicu Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljanu Pancirov, predsjednika Saveza Hrvata u Mađarskoj Josu Ostrogonca, dopredsjednicu Hrvatske državne samouprave Angelu Šokac Marković, treću konzulicu odgovornu za kulturu Katju Bakija, goste iz prijateljske Baćine, na čelu s Nikolom Marinovićem, i prijatelje iz Donjeg Miholjca, predvođene predsjednikom KUD-a „Matija Gubec“ Stjepanom Mikolaševićem,

te baćinskoga donaćelnika Lászla Bányaia, ispričavši načelnicu Ilonu Žebić, zbog bolesti u bolnici, koji su uveličali godišnje slavlje rackih Hrvata.

Obrativši se nazočnima, generalna konzulica Ljiljana Pancirov reče kako je ovo Racko prelo, ali pozdravlja sve nazočne Hrvate, te goste iz Baćine i Donjeg Miholjca iz Hrvatske. Racko prelo je prigoda da se zajedno družimo, a lijepo je da nas je iz godine u godinu uvijek više nego što ima mjesta u dvorani – reče generalna konzulica, te dodala kako je posljednji put boravila u Baćinu na Županijskom susretu hrvatskih učenika, izazivši zadovoljstvo s priredbama kada se učenici natječu, kazuju stihove, crtaju, i igraju na hrvatskom jeziku. Poželjevši svim sudionicima Prela da budu zadovoljni, da se dobro zabave i družu, te upoznaju s novim prijateljima.

Predsjednik MZ Baćina Nikola Marinović prije svega zahvalio je na pozivu. Kako reče, u zadnje vrijeme, u posljednjih osam mjeseci sreli su se neki od njih tri, a neki čak i četiri

Učenicima hrvatske skupine izvede su prigodni kulturni program, hrvatske pjesme i plesove

Učenici viših razreda – Daleko mi je biser Jadrana, Večeras je naša fešta

puta. Ta obostrana ljubav između dvaju naselja traje već umalo deset godina. Ona je zacrtana i zamišljena da kroz njihovu suradnju, prema je riječ o vrlo udaljenim naseljima, za što u današnjemu kriznom stanju nije lako osigurati sredstva, racki Hrvati u Baćinu očuvaju i jačaju svoje hrvatstvo. Budući da je razvijena vrlo dobra suradnja, izrazio je nadu da će naraštaji koji dolaze iza njih prihvatiti i nastaviti njihove želje i težnje. Napomenuo je da je za boravka u Mađarskoj upriličen i susret s novim kalačkim gradonačelnikom, pri čemu je izražena obostrana želja da se po uzoru na suradnju Baćine i Baćina uspostavi i prijateljska suradnja dvaju gradova, Ploča i Kalače. Nadajući se da će se ona ostvariti 2011. godine, Nikola Marinović pozvao je svoje domaćine da ponovno dođu u Baćinu.

Kao blagdan mjesne zajednice rackih Hrvata, s veličanstvenim prigodnim kulturnim programom, racka je zabava i ove godine oduševila okupljene sudionike. Kako nam reče predsjednik Franjo Anišić, ponosni su na suradnju s prijateljskim naseljem Baćinom u Dalmaciji, u Hrvatskoj. Suradnja je redovita i uzajamna svake godine, a u proteklih deset godina suradnja nije ostala mrtvo slovo na papiru, nego je ostvarena ne samo suradnja

dvaju naselja nego, što je bio prvotni cilj, a to je prijateljstvo među obiteljima, koje se organizirano, ali i pojedinačno susreću.

Učenici hrvatske skupine u mjesnoj školi pod vodstvom učiteljice hrvatskoga jezika Marije Prodan proveli su nas šarenilom programa od Bačke do Dalmacije. U prigodnome kulturnom programu nastupilo je dvadesetero učenika od 3. do 8. razreda – reče nam učiteljica Marija Prodan. Oni su prikazali prigodni program u dva bloka. U prvom su u rackoj nošnji pjevali pjesme Ne dirajte mi ravnicu, Kad čujem tambure, i ples, a u drugome bloku, s naslovom crven-bijeli-plavi, za goste su izveli dalmatinske pjesme Daleko mi je biser Jadrana i Večeras je naša fešta, uz jednu modernu plesnu koreografiju, što je popraćeno projekcijom fotografija iz života prijateljskih naselja, državnog tabora u Vlačićima na otoku Pagu i drugih sadržaja. Plesna skupina „Vodenica” pod vodstvom umjetničke voditeljice Judite Marko Papp izvela je plesove užeg zavičaja i slavonske, u pratnji dušnočkog Orkestra „Zabavna industrija” koji se u nastavku večeri pobrinuo za dobro raspoloženje. Ples u kolu, pjesma i veselje potrajali su do zore.

S. B.

PEČUH – U središtu grada 3. ožujka priređen je karneval, veselica maškara i maski, od mohačkih bušara do makedonskih, bugarskih, hrvatskih karnevalskih skupina i Pečušaca. Maškare su napućile grad, nisu ove godine preuzele ključeve grada, ali što kasni, nije rečeno da se neće dogoditi. U šarenilu karnevalskih skupina nama su bile najzanimljivije one iz Hrvatske: KUU „Larfa” iz Turčišća (Međimurje, Općina Domašinec) u tradicionalnim teškim maskama, i iz Viškova (Gorski kotar), poznatom po halubajskom karnevalu (i zvončarima) koji okupi i do četiri tisuće maškara, jednako kao i članovi KUD-a Tanac iz Pečuha, Orkestar Vizin i bušari iz Mohača. Svi su uz glazbu i čegrtanje pridonijeli pravomu karnevalskom ugođaju. Nakon okupljanja kod Doma omladine, krenula je karnevalska povorka prema Kossuthovu trgu i dalje prema Széchenyievu i Kazališnom trgu, pa natrag do Doma omladine gdje je priređena narodnosna plesačnica s glazbom naroda i narodnosti sudionika šarene karnevalske povorke. Domaćini plesačnice bili su KUD Tanac i Orkestar Vizin.

GARA – Hrvatska manjinska samouprava sela Gare priređuje već tradicionalno Muško prelo, koje će se održati u subotu, 12. ožujka, u mjesnom domu kulture, s početkom u 19 sati – obavijestio nas je predsjednik Samouprave Martin Kuba tov. Ulaznice za bal stoje 2000 Ft, a već po običaju, za večeru se priprema tradicijski ovčji paprikaš. Goste će zabavljati domaći tamburaški sastav „Bačka”, koji je lani proslavio 20. obljetnicu postojanja.

TORDINCI – Vič. Marko Bubalo autor je knjige „Velečasni Marko Majstorović 1928–2004. Prilozi istraživanju života i djelovanja” objavljene u izdanju u suizdanju Glasa Koncila i Župe Presvetog Trojstva iz Tordinaca, čije je predstavljanje bilo 6. ožujka u župnoj crkvi Presvetog Trojstva u Tordincima. Tijekom predstavljanja prikazani su isječci iz dokumentarnog filma „Slavonski dobrotvor”, a svečani ugođaj predstavljanju udahnuili su bogoslovi KBF-a u Đakovu, KUD Lela i Vladimir Matanović iz Antina, MPS Paorija iz Tordinaca i drugi. Knjiga na 376 stranica, u sedam poglavlja brojne fotografije, dokumente, pisma i sjećanja njegovih suvremenika, prikazuje život i djelovanje svećenika Marka Majstorovića, široj javnosti poznatoga po predanom pastoralnom djelovanju kao i spisateljskom radu. Prve dvije cjeline govore o njegovu djetinjstvu, školovanju, ređenju, prvim godinama dušobrižničkog djelovanja te o političkom progonu, presudi i robijanju u KPD „Stara Gradiška“. Treće je poglavlje posvećeno svećenicima žrtvama Stare Gradiške. Četvrto poglavlje opisuje Majstorovićevo pastoralno djelovanje u Tordincima, a peto u Slavonskome Brodu gdje je završio svoj zemaljski život i neumorno svećeničko poslanje. Šesto poglavlje donosi brojna svjedočanstva osoba s kojima se Majstorović susretao za života, a koji svjedoče o njegovoj skromnosti te nepresušnom žaru i brizi za povjerene mu vjernike. U čast Marka Majstorovića Općina Tordinci imenovala je trg njegovim imenom, o čemu govori posljednje poglavlje.

HARKANJ, ŠIKLOŠ – Dana 25. veljače u harkanjskoj rimokatoličkoj crkvi služena je redovita mjesečna misa na hrvatskom jeziku čiji je poticatelj prije nekoliko godina bila tamošnja Hrvatska samouprava koja se i danas, u dogovoru sa župnikom, Hrvatom Ladislavom Rontom, brine za njezino nesmetano odvijanje svakoga zadnjeg petka u mjesecu. Misu je i ovoga puta pjevao Mješoviti pjevački zbor Hrvata grada Harkanja. Dan poslije, 26. veljače, u šikloškoj crkvi održana je misa zadušnica za svećenika Ladislava Báthorya koju je također pjevao spomenuti zbor uz orguljašku pratnju Anice Posavac.

PEČUH – Četvrti Hrvatski međunarodni salon digitalne fotografije Osijek 2010. godine i njegovo audiovizualno predstavljanje priređeno je 2. ožujka u pečuškome Hrvatskom kazalištu. Predstavljanje je vodio László Tám, član međunarodnog ocjenjivačkog suda spomenutog Salona. Predstavljene su 2733 fotografije od 697 umjetnika iz 48 zemalja sudionika Salona.

„Mladi Bizonjci” u novoj formi

Predsjednik folklornoga društva Ištvan Radak

„Mladi Bizonjci” bili su negda posebno uspješni plesači sjevernogradišćanskoga naselja u predstavljanju našega folklor. Sredinom 1990-ih ljet dospili su i na turneju do Afrike. Odonda su ljeta nek minula, „Mladi Bizonjci” su nestali, ali su člani prikstupili u tamburašku grupu. Negdašnja peljačica Tilda Kőrösi i direktorica Kulturnoga doma je otpušćana s funkcije na početku prošloga ljeta, a na danas se je i odselila iz Bizonje. Raspao je i mišani zbor Jorgovan, tako će novoformirano društvo praktički morati i zbuditi skupa s tamburaškim sastavom kulturno djelovanje u ovom naselju.

Ištvan Radak, predsjednik Društva i dopredsjednik HMS-a u Bizonji

Na to su prisegli svi ti mladi ljudi, ki su se u dvojezičnoj čuvarnici ali u školi jur strefili s gradišćanskim folklorom i glazbom. A da je došlo do osnivanja jedne takove grupe, sigurno je na veliko potpomogla i suradnja s Kulturno-umjetničkim društvom „Mihovil Krušlin” u Šenkovcu, koje je prlje i instrumente darovalo za Bizonjce. Poznavajući njevu darežljivost i dobru namjeru, vjerojatno će i u ovom projektu rado pomoći „Mladim Bizonjcem”. Oni su se prvi put sastali krajem januara s tim ciljem da se ovde gane uz tamburašku i folklorna aktivnost. Uza to oduševljeni kotrigi kanu skupasabratu mjesne hrvatske običaje, tance i jačke, pjesmice, brojalice. Drugi je korak u tom projektu da će se to sve i arhivirati za novi narašćaj. Dokle još kasno nij, dokle još ima što spasiti! Uz to, radosna i još važnija je vist da su mladi pripravn i unutar jezičnoga tečaja intenzivnije se baviti hrvatskim jezikom. Kako oni kažu, s jezikom starogaoca i staremajke, koji se našalost prebrzo zabi. Kako je

reкао peljač ovoga društva Ištvan Radak, ki je i dopredsjednik Hrvatske manjinske samouprave u Bizonji i sam inicijator novoformiranja ove grupe, konkretno djelo će se začeti za Hrvatskim balom u Bizonji s tim da iz poiskanih videokasetov, cedejkov probat će ponovo naučiti tance i jačke predakov. Trenutačno društvo broji 10–15 članov ki su uglavnom sridnjoškolci, ali moguće da će se kasnije još priključiti mladi ki su jur za to izrazili želju.

Pri osnivanju folklornoga društva je bio nazočan načelnik i predsjednik Hrvatske manjinske samouprave u Bizonji, Robert Kammerhofer ki je pravoda obećao svestranu pomoć na pragu djelovanja. Kotrigi su si izabrali tajnicu u osobi Žofike Baranyai ter blagajnicu Kitti Fabšić. Članarina stoji za jedan misec 500 Ft i po dosadašnjem planu tajedno jednoć će se najti „Mladi Bizonjci” u kulturnom domu. Prvi nastup je predvidjen pri tradicionalni Hrvatski dani, pred domaćom publikom.

-Tiho-

BRNO – Od 13. do 16. siječnja u tom gradu održan je 20. međunarodni sajam regionalnog turizma (Region Tour) i 21. međunarodni sajam putovanja (Travel Trade Fair/Go). Dana 12. siječnja bila je svečana večera na kojoj su pribivali predstavnici Južnomoravske regije, Zadarske županije, gradova tih regija, te predstavnici Ureda HTZ-a u Pragu. Na štandu Južnomoravske regije prostor su imali predstavnici gradova Zadarske županije, tako i Turističke zajednice grada Paga, koja je prikazala i Pansion Zavičaj u Vlačićima. Sajmu je nazočio i ravnatelj Pansiona Zavičaj Tibor Radić. U prigodi održavanja sajma regionalnog turizma u Slavkovu potpisan je i sporazum o partnerstvu gradova Slavkova i Paga. U ime Slavkova sporazum je potpisao gradonačelnik I. Charvat, a u ime Paga gradonačelnik Ante Fabijanić.

Ravnatelj Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata u Mađarskoj Tibor Radić, ujedno i voditelj Pansiona Zavičaj, i umirovljeni ravnatelj Turističke zajednice grada Paga Slavko Pernar na sajmu